

RSMH:s Ungdomsförbund bildat 1996

Hägersten 2009-05-17

Våga vägra vård på vuxenavdelningar

RUS DEBATTINLÄGG

Det finns en gammal surdeg inom den psykiatriska vården för barn och unga. Ja, det finns självklart flera; skolhälsovårdens utarmning, väntetiderna till BUP, psykakuternas tröskel då man inte skadat sig själv i "tillräcklig" omfattning för att vara en prioritet för vården, m m, m m. Men, det som särskilt sticker i ögonen – då det slentrianmässigt pågått år in och år ut – är sammanblandningen av utagerande unga med våldsamma vuxna på slutna avdelningar.

Grundorsaken är lika enkel som fränstötande. Pengar. Man har i princip ingenstans i Sverige kostat på sig att inom barn- och ungdomspsykiatri bygga upp fungerande avdelningar med så hög grad av säkerhet att man kan ta ansvar fullt ut för unga som aktivt söker skada sig själva eller andra. Här bör det kanske betonas att en absolut majoritet av dessa unga framförallt är en fara för sig själva.

Vi pratar primärt om unga som försökt ta sitt liv eller lider av allvarliga självskadebeteenden. Dessa unga "högriskpatienter" är varken någon särskilt homogen grupp eller i relation till det totala antalet unga som behöver vård och stöd någon stor grupp. De är – i statistiska mått mätt – relativt få på vårdens radar och häri bottnar också vårdens obehagliga felslut.

Då vårdapparaten och dess huvudmän under pressen av begränsade anslag och resurser ska försöka hushålla så är man ju inte så benägen att bibehålla eller bygga upp strukturer som inte aktivt kommer till användning varje dag för så många som möjligt. Men, man är dock ändå förpliktad att ta ett visst mått av ansvar även för ovan nämnda unga. Lösningen är, i sann dehumaniserad stordriftsanda, enkel. Istället för att bygga upp dyra och "underutnyttjade" avdelningar med kompetens och fokus när det gäller barn och unga lånar/köper man plats för de här unga inom vuxenpsykiatri.

Men, miljö och stämning på vuxenpsykiatriska avdelningar (inte minst inom rättspsykiatri) är sällan lämpliga för ett barn. Brutalitet är här ofta vardag på ett helt annat sätt än inom BUP och de ur personalen som står för själva behandlingen på avdelningarna avkrävs heller ingen särskild barn- och ungdomskompetens. Något som knappast bidrar till ett gott innehåll i själva vården.

Den kontrollerade miljön är ju nämligen bara ett medel och får faktiskt inte skymma målet att unga människor som mår psykiskt dåligt – genom professionell hjälp i ett tidigt skede och under tillräckligt lång tid – ska få möjlighet till återhämtning, personlig utveckling och ett gott liv på sina egna villkor.

Slutmålet är ju inte att fysiskt frihetsberöva unga människor tills de är gamla nog att smälta in i dagrummet på den vuxenpsykiatriska avdelningen de spärras in på.

En annan liten hake är att när minderåriga placeras på våldsamma vuxenavdelningar är detta ett brott mot FN:s barnkonvention. I Barnkonventionens artikel 37 slås det nämligen fast i tredje stycket att "särskilt skall varje frihetsberövat barn hållas åtskilt från vuxna, om det inte anses vara till barnets bästa att inte göra detta". Detta gäller alldeles oavsett om frihetsberövandet sker systematiskt eller som enstaka akuta lösningar. Tyvärr är Barnkonventionen ännu inte något som flertalet landsting och vårdgivare känner sig manade att i obekväma detaljer relatera sin verksamhet till.

Här önskar man verkligen att regeringen kunde peka med hela handen och i svensk lag tydliggöra vad Barnkonventionens artikel 37 faktiskt kräver. Riksförbundet Ungdom för social hälsa har liksom Barnombudsmannen, SHEDO med fl. under åren sökt upplysa regeringen om hur de individer som utsatts för detta som barn farit illa. Vissa positiva signaler från Socialdepartementet och Socialminister Göran Hägglund har vi också fått. Vår förhoppning är bara att denna fråga nu inte ännu en gång prioriteras ned i den ekonomiska krisens kölvatten.

Åke Nilsson

Intressepolitisk sekreterare
Riksförbundet Ungdom för Social hälsa
RSMH:s ungdomsförbund (Bild. 1996)

En organisation som särskilt måste nämnas bland dem som engagerat sig i denna fråga är SHEDO vars hemsida ligger på www.shedo.org

http://svt.se/2.35188/1.1586571/vaga_vagra_vard_pa_vuxenavdelningar

---

Post- & besöksadress

Riksförbundet Ungdom för Social hälsa
Instrumentvägen 10
126 53 Hägersten

Telefon

08-772 33 60

Telefax

08-772 33 61

Organisationsnr

802401-8080

Hemsida

www.rus-riks.se